

Οδηγίες για την εξ αποστάσεως εξέταση Φοιτητών με Αναπηρία ή/και Φοιτητών με ειδικές εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΦμεΑ)

λόγω αναστολής λειτουργίας των δια ζώσης ακαδημαϊκών δράσεων για λόγους πρόληψης κατά την περίοδο της πανδημίας

Οι Κατευθυντήριες Οδηγίες σχετικά με τους ενδεδειγμένους τρόπους εξέτασης των Φοιτητών με Αναπηρία ή/και Φοιτητών με ειδικές εκπαιδευτικές Ανάγκες (ΦμεΑ) απευθύνονται προς τα μέλη του Διδακτικού Προσωπικού με σκοπό την ένταξη και ισότιμη φοίτηση των ΦμεΑ στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ). Οι Οδηγίες αφορούν ειδικές ρυθμίσεις, διευθετήσεις ή προσαρμογές, ανάλογα με το είδος της αναπηρίας και τους «περιορισμούς» που αυτή συνεπάγεται, για την απρόσκοπτη συμμετοχή των ΦμεΑ στις εξετάσεις, και δεν έχουν σκοπό να επέμβουν στην εκπαιδευτική διαδικασία ή να επηρεάσουν την ακαδημαϊκή ελευθερία του διδάσκοντα.

Σημαντικό ρόλο στην υλοποίηση των Κατευθυντήριων Οδηγιών διαδραματίζει ο **Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ** που ορίζεται (καθώς και ο αναπληρωτής του) σε κάθε ακαδημαϊκό τμήμα των Σχολών του ΠΑΔΑ. Ο Σύμβουλος Καθηγητής ΦμεΑ είναι μέλος ΔΕΠ, στον οποίο οι ΦμεΑ μπορούν να απευθύνονται και να συμβουλευονται για ζητήματα που αφορούν τις σπουδές τους και αποτελεί το συνδετικό κρίκο μεταξύ του ΦμεΑ και των διδασκόντων.

Το παρόν κείμενο στοχεύει στην ενημέρωση των διδασκόντων για τις ιδιαιτερότητες των ΦμεΑ στο πλαίσιο της εκπαιδευτικής διαδικασίας. Λαμβάνοντας υπόψη τις πάγιες οδηγίες του ΠΑΔΑ για την εξέταση των ΦμεΑ, επίκαιρες λόγω Covid-19 αντίστοιχες οδηγίες από άλλα ΑΕΙ, όπως το ΕΚΠΑ, καθώς και οδηγίες και πρακτικές που εφαρμόζουν άλλα Πανεπιστήμια σε διεθνές επίπεδο και με στόχο την κοινή αντιμετώπιση των ΦμεΑ, συντάχθηκαν οι κάτωθι Γενικές Οδηγίες.

Α. Γενικές Κατευθυντήριες Οδηγίες

Η εξέταση του/της ΦμεΑ σε ένα μάθημα μπορεί να γίνεται γραπτά ή προφορικά όπως ακριβώς και των υπολοίπων φοιτητών, την ίδια μέρα και ώρα. Λόγω ειδικών συνθηκών και ανάλογα με τη σοβαρότητα των δυσκολιών του ΦμεΑ, μπορεί να οριστεί (και) άλλος τρόπος εξέτασης σε άλλη ημερομηνία και ώρα.

Οι ΦμεΑ θα πρέπει να έρθουν σε επαφή και συνεργασία με τους Συμβούλους καθηγητές τους και τις Γραμματείες των τμημάτων τους ώστε να δηλώσουν σε ποια μαθήματα επιθυμούν να εξεταστούν στην εξεταστική Ιουνίου 2020, στη σχετική διαδικασία που θα ενεργοποιηθεί σε κάθε Τμήμα και εσωτερικά σε κάθε μάθημα.

Θα ήταν βοηθητικό για τους ΦμεΑ να:

1. αποφευχθεί η εξέταση πολλών μαθημάτων την ίδια ημέρα.
2. μην εξετάζονται προφορικά, αλλά με γραπτό κείμενο, εφόσον το επιθυμούν και οι ίδιοι, ή με εργασίες, ή με κλειστές ερωτήσεις που προϋποθέτουν σύντομες απαντήσεις. Ειδικά στην περίπτωση φοιτητών με δυσλεξία, φοιτητών με κινητικά προβλήματα και γενικότερα φοιτητών που δικαιούνται και επιθυμούν προφορική εξέταση, συνιστάται και/ή προφορική εξέταση. Σαν γενική οδηγία,

- όμως, πρέπει να αποφεύγεται η προφορική εξέταση σε περίπτωση που ο προφορικός λόγος καταπονεί τον εξεταζόμενο.
3. πραγματοποιηθεί προφορική εξέταση, μόνο αν η πίεση του χρόνου ή ο τρόπος εξέτασης (π.χ. θέματα πολλαπλής επιλογής) δεν διευκολύνει τον φοιτητή ή την φοιτήτρια.
 4. δίνονται αναλυτικές οδηγίες για την ανάπτυξη των θεμάτων, π.χ., τι έκταση χρειάζεται, αν χρειάζεται η θεωρία και παράδειγμα κ.λπ.
 5. αναφέρονται αναλυτικά τα κριτήρια μιας επιτυχούς απάντησης, π.χ. μονάδες σε κάθε θέμα, να έχουν απαντηθεί συνοπτικά τα 4 από τα 5 υποερωτήματα, κλπ.
 6. παρέχεται η δυνατότητα μεγαλύτερου χρονικού διαστήματος για την εξ αποστάσεως εξέταση ανάλογα και με τη σοβαρότητα των δυσκολιών του ΦμεΑ, π.χ. 10, 15 ή 20 λεπτά ανά ώρα εξέτασης.
 7. προβλέπονται διαλείμματα σε περίπτωση που η εξέταση ξεπερνά τη μία ώρα.
 8. υπάρχει μια ομαδοποίηση στο είδος των ερωτήσεων, π.χ., όλες οι ερωτήσεις πολλαπλής επιλογής μαζί, όλα τα θέματα επιλογής Σωστού/Λάθους μαζί, κ.ο.κ.
 9. παρέχονται η εκφώνηση και οι οδηγίες για τα θέματα και προφορικά.
 10. στην περίπτωση που η εξέταση ενός μαθήματος είναι προφορική και ο ΦμεΑ πάσχει από σοβαρή δυσαρθρία, συνιστάται η γραπτή εξέτασή του.
 11. οι ΦμεΑ έχουν τη δυνατότητα χρήσης υπολογιστή κατά την εξέτασή τους.
 12. σε περίπτωση που συμμετέχουν στην γραπτή εξέταση βοηθοί γραφής, θα πρέπει να καταθέτουν με fax ή email στον διδάσκοντα υπεύθυνη δήλωση, προκειμένου να βεβαιώνουν πως δε γνωρίζουν το γνωστικό αντικείμενο στο οποίο θα εξεταστεί ο ΦμεΑ που θα υποστηρίξουν.

Οι βοηθοί γραφής είναι εθελοντές οι οποίοι αναλαμβάνουν κατά τη διάρκεια της εξέτασης να απαντούν γραπτά ή να πληκτρολογούν σε υπολογιστή τις απαντήσεις στις ερωτήσεις ύστερα από υπαγόρευση του ΦμεΑ. Αν είναι φοιτητές, μπορεί να προέρχονται από διαφορετικό Τμήμα από εκείνο του ΦμεΑ, είτε να φοιτούν στο ίδιο Τμήμα, αλλά σε μικρότερο έτος.

Β. Ειδικές Κατευθυντήριες Οδηγίες ανά Κατηγορία Αναπηρίας/Ειδικής Ανάγκης

(B1) Εξέταση Φοιτητών με ειδικές εκπαιδευτικές Ανάγκες – Δυσλεξία

Ισχύουν οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες (Α) 1-12.

(B2) Εξέταση Φοιτητών με Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)

Ισχύουν οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες (Α) 1-12.

Θα ήταν βοηθητικό επιπρόσθετα να:

1. παρέχονται και γραπτώς, κατά το δυνατό, οι οδηγίες και όχι μόνο προφορικά.
2. διατυπώνονται τα θέματα και οι οδηγίες με ακριβή διατύπωση, με σαφήνεια, αναλυτικά και κυριολεκτικά - και όχι με μεταφορικό ή υπαινικτικό λόγο.
3. να παρέχεται ένα χρονοδιάγραμμα για την εκπόνηση και υποβολή των εργασιών.
4. να περιορίζονται κατά το δυνατό αλλαγές, όπως στην ημέρα και ώρα της εξέτασης, ώστε να υπάρχει προβλεψιμότητα και αποφυγή άγχους που συνεπάγονται οι αλλαγές για άτομα με ΔΑΦ.

(B3) Εξέταση Φοιτητών με Κινητικά προβλήματα

Ισχύουν οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες (Α) 1-12.

Θα ήταν βοηθητικό επιπρόσθετα να:

1. αποφεύγεται η προφορική εξέταση σε περίπτωση που ο προφορικός λόγος καταπονεί τον εξεταζόμενο.

Εναλλακτικά μπορούν να συνδυαστούν προφορική και γραπτή εξέταση, ώστε ο φοιτητής να γράφει ο ίδιος ή να υπαγορεύει ένα μέρος της απάντησης στο βοηθό γραφής, και το υπόλοιπο να εξετάζεται προφορικά απευθείας από τον διδάσκοντα.

(B4) Εξέταση Φοιτητών με Βαρηκοΐα ή Κώφωση

Ισχύουν οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες (Α) 1-12.

Θα ήταν βοηθητικό επιπρόσθετα να:

1. ενημερώνονται οι Βαρήκοοι φοιτητές όταν πρόκειται να δοθούν προφορικές οδηγίες, ώστε οι φοιτητές με βαρηκοΐα να χρησιμοποιούν ηχεία για τον υπολογιστή τους.
2. παρέχονται και γραπτές επεξηγήσεις και κατευθύνσεις στις περιπτώσεις εκείνες που θα δοθούν οδηγίες προφορικά για την επίλυση των θεμάτων.

Οι Κωφοί/Βαρήκοοι φοιτητές που γνωρίζουν την Ελληνική Νοηματική Γλώσσα εξετάζονται, αν το επιθυμούν, με τη βοήθεια επίσημου διερμηνέα. Ο διερμηνέας είναι απαραίτητος

- είτε σε γραπτή online εξέταση, κατά την φάση που θα δοθούν μόνο προφορικές οδηγίες για τις εξετάσεις αλλά και κατά τη διάρκεια της εξέτασης, για την υποβολή ερωτήσεων από τον φοιτητή προς το διδάσκοντα,
- είτε σε προφορική εξέταση, καθ' όλη τη διάρκειά της.

Θα πρέπει ο φοιτητής που επιθυμεί διερμηνεία να ενημερώσει έγκαιρα τον Καθηγητή – Σύμβουλο ΦμΕΑ του ακαδημαϊκού τμήματος, ώστε να διασφαλίσει διερμηνεία μέσω του ειδικευμένου προσωπικού που έχει προσλάβει το ΠΑΔΑ.

(B5) Εξέταση Φοιτητών με απώλεια όρασης (τυφλών ή με μερική όραση)

Ισχύουν οι γενικές κατευθυντήριες οδηγίες (Α) 1-12.

Θα ήταν βοηθητικό επιπρόσθετα να:

1. υπάρχει βοηθός γραφής, αν το επιθυμεί ο φοιτητής,
2. να διαβαστούν τα θέματα και να δοθούν οι τυχόν γραπτές οδηγίες και προφορικά.

Στις γραπτές εξετάσεις, ο φοιτητής (αν έχει κατάλληλο εξοπλισμό) μπορεί να γράφει και σε Braille, και στη συνέχεια να διαβάζει ο ίδιος το κείμενό του απευθείας στον διδάσκοντα ή σε βοηθό γραφής.

Στα μαθήματα των θετικών επιστημών, όπου υπάρχουν σχήματα, διαγράμματα ή ειδικά σύμβολα, συνιστάται προφορική εξέταση.

Τα θέματα των γραπτών εξετάσεων δίνονται στον ΦμεΑ σε κατάλληλη προσβάσιμη μορφή, π.χ., ηλεκτρονικό προσβάσιμο αρχείο με μεγεθυμένα γράμματα που μπορεί να συνοδεύεται και με αρχείο ήχου.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΙΣΤΩΜΕΝΩΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΞΕΤΑΣΗ ΦμΕΑ

Προσαρμογές εξέτασης	Ειδικές Εκπαιδευτικές Ανάγκες – Δυσλεξία	Διαταραχή Αυτιστικού Φάσματος (ΔΑΦ)	Κινητικά προβλήματα	Βαρηκοΐα ή Κώφωση	Αναπηρία Όρασης
Προφορική εξέταση	✓		✓		✓
Αναλυτικές οδηγίες	✓	✓			
Επιπλέον χρόνος	✓	✓	✓	✓	✓
Προφορική παρουσίαση οδηγιών	✓				✓
Γραπτές οδηγίες		✓		✓	
Χρονοδιάγραμμα για εργασίες		✓			
Αποφυγή αλλαγών στον προγραμματισμό Εξέτασης		✓			
Διερμηνεία Νοηματικής Γλώσσας				✓	